

**ШТЕДИЛНИЦА
МОЖНОСТИ**Штедилница Можности ДОО Скопје, Бул. „Јане Сандански“ 111, 1000 Скопје, Република Северна Македонија, П. Box 883
Тел: +389 2 2401 051 Факс: +389 2 2401 049 http://www.mozhnosti.com.mk e-mail: contact@mozhnosti.com.mkШТЕДИЛНИЦА **ФУЛМ****Ф**инансиски

Услуги за

Луѓето на

Македонија

ЗАЕДНО МОЖЕМЕ ПОВЕКЕ

До: Министерство за финансии на РСМ
- Сектор за финансиски систем

Од: Штедилница Можности
Штедилница ФУЛМ

Предмет: Коментари на објавениот текст на Предлог на закон за изменување
и дополнување на Законот за банките

Почитувани,

Користејќи ја можноста дадена на ЕНЕР, на кој е објавен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за банките (во понатамошниот текст: Предлог Закон), во продолжение се наши коментари и предлози по одделни одредби:

1. Член 172-б Активности кои може да ги врши штедилница:

1.1. Точка 1) Прибирање депозити

Коментари:

- 1) Ограничувања со Решение за основање на штедилници. Согласно одделни решенија на Гувернерот на Народна банка на РСМ за основање и работа на штедилниците, една од работите кои можат да ги вршат штедилниците е: „да зема кредити од банки и штедилници“. Оваа одредба имаше неколку негативни ефекти врз работењето на штедилниците, и тоа: 1) го ограничува пристапот до извори на средства, посебно кај меѓународни кредитори кои ретко имаат разбирање за наведената одредба, 2) ги прави зависни штедилниците од волјата на банките да се вклучат како посредник, и 3) ги поскапува обезбедените извори на средства со плаќање на двојни провизии (кон кредиторот и кон банката).
- 2) Права стекнати со закон. Задолжување со заеми и кредити е право на секое правно лице стекнато со закон (Закон за облигациони односи, Закон за банките, Закон за финансиски друштва и др.)
- 3) Позитивни ефекти од постоење на други извори на средства. Обезбедувањето на средства од други извори, покрај депозитите од физички лица, ќе го олесни работењето на штедилниците по неколку основи, и тоа: 1) диверзификација на извори на средства, 2) намалени расходи за провизија кон банките и кон Фондот за осигурување на депозити, 3) зголемена соработка со меѓународни кредитори како потенцијални идни инвеститори во штедилница.

Предлози:

1. Врз основа на наведеното предлагаме измена на точка 1) од став (1) член 172-б, односно усогласување со активноста на банките дефинирана во член 7, став (1), точка 1) под Законот за банки, да гласи: „**Прибирање на депозити и други повратни извори на средства**“
2. Доколку поимот „повратни извори на средства“ има друго значење, различно од заеми и кредити од други извори, предлагаме да се додаде нова точка во член

172-а (како точка 5 и соодветна измена на бројот на сите наредни точки), и истата да гласи: „Штедилницата, покрај депозити, може да обезбеди и други извори на средства од земјата и странство“.

1.2. Точка 3) и 4) Давање платежни услуги

Коментари:

- 1) Поголеми права на платежни институции наспроти штедилници. Согласно ЗПУПС, штедилниците и банките како даватели на платежни услуги и издавачи на електронски пари немаат никакви ограничувања во извршување на платежните услуги дефинирани во член 8 од наведениот закон. Дополнително, во член 11 став (1) од наведениот закон е наведено дека: „платежната институција ги дава платежните услуги од член 8 од овој закон...“, не ограничувајќи ги на физички и/или правни лица.
- 2) Неспроведливост на точка 5 и 6 од член 172-б. Ограничувањата поставени во точка 4 од член 172-б, го поставува прашањето на интерес и/или оправданост за отворање на платежни сметки на платежни институции во штедилници, во кои нема да имаат можност за вршење на платежни трансакции и други платежни услуги дефинирани со член 8 во ЗПУПС.
- 3) Економска (не)оправданост за воведување платежни услуги. Пред воведување на платежни услуги (како инвестиција во развој на софтвер, информациски системи и градење на капацитетот на човечки ресурси за платежни услуги), неопходно е штедилниците да си го постават прашањето за економска оправданост на инвестицијата во услови на:
 - а) со закон поддржана конкурентна предност на платежните институции (новоосновани) со право да ги вршат сите платежни услуги дефинирани во член 8 од ЗПУПС, наспроти штедилниците (кои работат во финансискиот сектор над 20 години)
 - б) одземање на правата дадени на штедилниците да даваат платежни услуги, согласно член 8 од ЗПУПС.
 - в) развиен платен промет од страна на банките.
- 4) Платежни услуги и за правни лица. Дополнителните инвестиции за ИТ технологија за воведување на платежни услуги само за физички лица, ќе наложи значајно подолго време за економска оправданост. Од друга страна, кредитирање на микро, мали и средни правни лица е неспоредливо полесно за проценка на кредитен ризик, доколку платежните сметки на правните лица се кај штедилниците. Затоа, од посебна важност е штедилниците да даваат платежни услуги и за правни лица.
- 5) Спроведливост на точка 12) од член 172-б. Една од активностите дефинирани во точка 12 од член 172-б е: „обработка и анализа на информации за кредитна способност на правни лица“. За квалитетно извршување на оваа активност, од посебно значење е пристап до платежните сметки на правните лица. Ова е уште еден аргумент во барањето: штедилниците да даваат платежни услуги и на правни лица.

Предлог:

Врз основа на наведеното предлагаме точка 3) и 4) од член 172-б, да се спои во една и да гласи: „**давање една или повеќе платежни услуги на физички и правни лица од Република Северна Македонија, во согласност со законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи, вклучувајќи купопродажба на девизи**“

1.3. Предлог за дефинирање на нова активност - Издавање и администрирање на платежни средства и на електронски пари

Коментари

- 1) Право на банките. Согласно член 7 точка 4 и 5 од Законот за банки, банките меѓу наведените, можат да ја вршат и следната активност: „издавање и администрирање на платежни средства и на електронски пари“;
- 2) Право на финансиски друштва. Финансиските друштва согласно член 4, став (1) точка 2) од актуелниот Законот за финансиски друштва, една од финансиските активности кои може да ги вршат е и „издавање и администрирање на кредитни картички“. И согласно Предлог на Закон за изменување и дополнување на Закон за финансиски друштва ќе може да ги имаат истите права како и платежните институции;
- 3) Право во ЗПУПС. Во ЗПУПС во член 8 како платежна услуга е наведена: „извршување на платежни трансакции со платежни картички или слични телекомуникациски, дигитални или информатички уреди“
- 4) Правна основа и економска оправданост. Според наше толкување на предложените измени на Предлог Законот, доколку оваа активност: „издавање и администрирање на платежни средства и на електронски пари“ не се вклучи како активност за штедилниците, можни се неколку негативни ефекти, и тоа: 1) нема да постои правна основа за извршување на оваа услуга (ниту со ИТ технологија) во согласноста за платежни услуги, 2) можноста за вршење на платежни услуги промет за физички и правни лица ќе се сведе на базични операции (работа со готовина, плаќање на сметки и присилна наплата), и 3) повторно ќе се постави прашањето на економската оправданост од воведување на платни услуги.

Предлог:

Врз основа на наведеното предлагаме да се вклучи нова точка во член 172-б која ќе гласи: „**издавање и администрирање на платежни средства и на електронски пари, во согласност со законот со кој се уредуваат платежните услуги и платните системи**“

1.4. Предлог за дефинирање на нова активност во – Продажба на полиси за осигурување

Коментари

- 1) Право на банките. Согласно член 7 точка 19 од Законот за банки, една од активностите кои можат да ги вршат банките е и: продажба на полиси за осигурување;
- 2) Кредитирање и осигурување. Продажбата на полиси за осигурување е од посебно значење во работењето на финансиските институции. Тоа носи дополнителни гаранции во кредитирањето на физичките лица и секако позитивно влијае врз намалување на кредитниот ризик. Се поактуелно е кредитирањето да биде условено со издавање на полиса за осигурување;
- 3) Исклученост на штедилниците. Ова право не беше дадено на штедилниците во нивните решенија за основање и работа. Нашето очекување е дека не постои причина да остане ова ограничување и во иднина.
- 4) Зголемување на финансиската писменост за придобивките за осигурувањето на граѓаните на РС Македонија, клиенти на штедилниците.

Предлог:

Врз основа на наведеното предлагаме да се вклучи нова точка во член 172-б која ќе гласи: „**продажба на полиси за осигурување**“

3/4

2. Член 172-а Почетен капитал и лимити во работењето на штедилница:

Коментари:

- 1) Дефинирани лимити. Како за банките, така и за штедилниците, во овој предлог закон се дефинирани лимити во работењето на штедилниците кои се 2.5 пати повисоки во однос на банките;
- 2) Големина на финансиски институции. Една од штедилниците има сопствени средства на ниво на некои мали банки;
- 3) Права на финансиски друштва. За финансиските друштва согласно член 19, став (1) од актуелниот Законот за финансиски друштва пропишана е „стапка на адекватност на капиталот“ односно право: „Финансиските друштва да кредитираат кредити најмногу до десеткратниот износ на основната главнина и резервите“.
- 4) Потреба од дополнителни инвестиции, како имот на штедилницата. За воведување на активностите од член 172-б, штедилниците ќе треба да обезбедат нови инвестиции во софтвер и соодветна ИТ технологија чии вредности на пазарот се доста високи. Оттаму, вредноста на имотот на штедилниците на почетокот на инвестицијата може да достигне вредност над 30% во однос на сопствените средства.

Предлог:

Врз основа на наведеното предлагаме измени во дефинираните лимити во член 172-а, односно тие да се повисоки не повеќе од 2 пати од лимитите дефинирани за банки, и тоа:

- **Став (5) Штедилницата е должна да одржува стапка на адекватност на капиталот која што не може да биде пониска од 16%;**
- **Став (6), точка:**
 - 1) **Стапка на редовниот основен капитал во износ од 9% од ризично пондерираната актива и**
 - 2) **Стапка на основниот капитал од 12% од ризично пондерираната актива.**
- **Став (10) Имотот на штедилницата во земјиште, згради и опрема не смее да надмине 40% од сопствените средства на штедилницата.**

3. Член 172 Одредби кои соодветно се применуваат и на штедилници

Предлог:

Почитувајќи ги препораките за начелото за пропорционалност за регулаторни усогласувања, би сакале да предложиме став 3 од член 99 во глава IX дел 7 да не важи за штедилници. Причините поради кои ја предлагаме промената се значајно помалиот вид, обем и сложеноста на активностите што ги врши штедилницата.

Во надеж дека предложените измени ќе бидат разгледани и прифатени од страна на Министерството за финансии и Народна банка на Република Северна Македонија, предлагаме средба на која дополнително би ја презентирале важноста за наведените предлози за поконкутентен платежни и банкарски услуги за граѓаните.

За дополнителни информации, Ве молиме да не контактирате.

Штедилница Можности
М-р Емилија Крајчева, Управител

Штедилница ФУЛМ
М-р Елеонора Згоњанин Петровиќ, Управител

